

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 21 grudnia 2015 roku - nr sprawy (...) - Zakład Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w Ł. ustalił wartość kapitału początkowego E. P. na dzień 1 stycznia 1999 roku na kwotę 50.904,04 zł. Do ustalenia wartości kapitału początkowego organ rentowy przyjął podstawę wymiaru kapitału początkowego w wysokości 398,25 zł. Do obliczenia podstawy wymiaru kapitału początkowego oraz obliczenia wskaźnika wysokości tej podstawy przyjęto przeciętną podstawę wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne z 10 kolejnych lat kalendarzowych, tj. od 1 stycznia 1987 roku do 31 grudnia 1996 roku. Wskaźnik wysokości podstawy wymiaru kapitału początkowego wyniósł 32,62 %. Podstawę wymiaru kapitału początkowego ustalono w wyniku pomnożenia wskaźnika wysokości podstawy wymiaru wynoszącego 32,62 % przez kwotę 1220,89 zł, tj. kwotę bazową ($32,62\% \times 1220,89 \text{ zł} = 398,25 \text{ zł}$). ZUS uwzględnił okresy składkowe w wymiarze 13 lat, 3 miesiące i 7 dni, tj., 159 miesięcy oraz nieskładkowe w wymiarze 2 miesiące. Współczynnik proporcjonalny do osiągniętego do 31 grudnia 1998 roku wieku oraz okresu składkowego i nieskładkowego wyniósł 59,54 %. Wysokość 24 % kwoty bazowej wyniosła 293,01 zł. Średnie dalsze trwanie życia wyrażone w miesiącach dla osób w wieku 62 lat wynosi 209 miesięcy. Tak obliczony kapitał początkowy wyniósł na dzień 1 stycznia 1999 roku 50.904,04 zł.

/decyzja z 21.12.2016r.- nienumerowane akta ZUS- plik I/

W dniu 4 lutego 2016 roku E. P. złożył odwołanie od powyższej decyzji, podnosząc, że decyzję kapitałową otrzymał razem z decyzją emerytalną w dniu 15 stycznia 2016 roku i nie zgadza się z wyliczonym stażem pracy, gdyż na dzień 1 stycznia 1999 roku legitymuje się ogólnym stażem pracy w wymiarze 21 lat oraz nie zgadza się z nieuwzględnieniem przy obliczeniu wskaźnika wysokości podstawy wymiaru kapitału początkowego lat 1980 -1987.

/odwołanie - k. 2/

Zakład Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w Ł. w odpowiedzi na odwołanie z dnia 7 marca 2016 roku wniósł o jego oddalenie, podtrzymując argumentację wskazaną w zaskarżonej decyzji. Dodatkowo wskazał, iż w stażu sumarycznym nie uwzględnił wykonywania przez wnioskodawcę pracy chałupniczej przypadającej na okresy: od dnia 1 września 1970 roku do dnia 27 listopada 1972 roku, od dnia 1 lutego 1974 roku do dnia 28 lutego 1974 roku, od dnia 1 października 1976 roku do dnia 31 października 1976 roku, od dnia 1 listopada 1979 roku do dnia 30 listopada 1979 roku, od dnia 1 lutego 1980 roku do dnia 30 kwietnia 1980 roku, od dnia 15 lutego 1983 roku do dnia 28 maja 1987 roku z uwagi na to, że w zgromadzonym materiale dowodowym brak jest danych o wysokości wynagrodzeń uzyskiwanych w ramach wykonywania wymienionej pracy, bądź informacji o uzyskiwaniu z tego tytułu co najmniej 50% najniższego wynagrodzenia obowiązującego w sferze gospodarki narodowej.

/odpowiedź na odwołanie - k. 3-4/

Na rozprawie w dniu 3 kwietnia 2017 roku wnioskodawca poparł odwołanie, wnosząc o uwzględnienie przy obliczeniu kapitału początkowego wskaźnika wysokości podstawy wymiaru wynoszącego 43,01% (tj. wskazanego przez organ rentowy w piśmie z dnia

30 stycznia 2017 roku, obliczonego na podstawie kart wynagrodzeń z okresu zatrudnienia od dnia 15 lutego 1983 roku do dnia 28 maja 1987 roku). Pełnomocnik organu rentowego wniósł o oddalenie odwołania.

/stanowisko wnioskodawcy i pełnomocnika organu rentowego: protokół rozprawy z dnia 03.04.2017 r. – k.36

Sąd Okręgowy w Łodzi ustalił następujący stan faktyczny:

Wnioskodawca E. P. urodził się w dniu (...).

/bezsporne, a nadto wniosek - k. 1-6 plik II akt ZUS /

E. P. w dniu 28 października 2015 roku złożył wniosek emerytury.

/bezsporne, a nadto wniosek - k. 1-6 plik II akt ZUS /

Zaskarżoną decyzją z dnia 21 grudnia 2015 roku - nr sprawy (...) - Zakład Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w Ł. ustalił wartość kapitału początkowego E. P. na dzień 1 stycznia 1999 roku na kwotę 50.904,04 zł. Do ustalenia wartości kapitału początkowego organ rentowy przyjął podstawę wymiaru kapitału początkowego w wysokości 398,25 zł. Do obliczenia podstawy wymiaru kapitału początkowego oraz obliczenia wskaźnika wysokości tej podstawy przyjęto przeciętną podstawę wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne z 10 kolejnych lat kalendarzowych, tj. od 1 stycznia 1987 roku do 31 grudnia 1996 roku. Wskaźnik wysokości podstawy wymiaru kapitału początkowego wyniósł 32,62 %. Podstawę wymiaru kapitału początkowego ustalono w wyniku pomnożenia wskaźnika wysokości podstawy wymiaru wynoszącego 32,62 % przez kwotę 1220,89 zł, tj. kwotę bazową ($32,62\% \times 1220,89 \text{ zł} = 398,25 \text{ zł}$). ZUS uwzględnił okresy składkowe w wymiarze 13 lat, 3 miesięcy i 7 dni, tj., 159 miesięcy oraz nieskładkowe w wymiarze 2 miesięcy. Współczynnik proporcjonalny do osiągniętego do 31 grudnia 1998 roku wieku oraz okresu składkowego i nieskładkowego wyniósł 59,54 %. Wysokość 24 % kwoty bazowej wyniosła 293,01 zł. Średnie dalsze trwanie życia wyrażone w miesiącach dla osób w wieku 62 lat wynosi 209 miesięcy. Tak obliczony kapitał początkowy wyniósł na dzień 1 stycznia 1999 roku 50.904,04 zł.

/decyzja z 21.12.2016r.- nienumerowane akta ZUS- plik I/

Decyzją z dnia 23 grudnia 2015 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w Ł. po rozpatrzeniu wniosku z dnia 28 października 2015 roku przyznał E. P. emeryturę od dnia 6 października 2015 roku tj. od osiągnięcia wieku emerytalnego i obliczył jej wysokość na podstawie art. 26. Podstawę obliczenia emerytury stanowi kwota składek na ubezpieczenie emerytalne oraz kapitału początkowego z uwzględnieniem waloryzacji składek i kapitału początkowego zewidencjonowanych na koncie do końca miesiąca poprzedzającego miesiąc, od którego przysługuje wypłata emerytury. Emerytura stanowi równowartość kwoty będącej wynikiem podzielenia podstawy obliczenia emerytury przez średnie dalsze trwanie życia, dla osób w wieku równym wiekowi przejścia na emeryturę. Kwota składek zewidencjonowanych na koncie z uwzględnieniem waloryzacji wynosi 58.693,69 zł, kwota zwaloryzowanego kapitału początkowego wynosi 166.773,89 zł, średnie dalsze trwanie życia wynosi 211,40 miesięcy. Wyliczona kwota emerytury wyniosła 1.066,54 zł.

/decyzja – k. 34 plik II akt ZUS/

W stażu sumarycznym organ rentowy nie uwzględnił wykonywania przez wnioskodawcę pracy chałupniczej przypadającej na okresy: od dnia 1 września 1970 roku do dnia 27 listopada 1972 roku, od dnia 1 lutego 1974 roku do dnia 28 lutego 1974 roku, od dnia 1 października 1976 roku do dnia 31 października 1976 roku, od dnia 1 listopada 1979 roku do dnia 30 listopada 1979 roku, od dnia 1 lutego 1980 roku do dnia 30 kwietnia 1980 roku, od dnia 15 lutego 1983 roku do dnia 28 maja 1987 roku, podnosząc, że w zgromadzonym materiale dowodowym brak jest danych o wysokości wynagrodzeń uzyskiwanych w ramach wykonywania wymienionej pracy, bądź informacji o uzyskiwaniu z tego tytułu co najmniej 50% najniższego wynagrodzenia obowiązującego w sferze gospodarki narodowej.

/bezsporne/

W okresie od dnia 1 września 1970 roku do dnia 27 listopada 1972 roku wnioskodawca był zatrudniony w Spółdzielni Pracy (...) w K. na stanowisku tkacza chałupnika.

/świadczenie pracy – k. 7 plik II akt ZUS/

W okresie od dnia 5 stycznia 1973 roku do dnia 16 czerwca 1980 roku E. P. był zatrudniony we (...) Spółdzielni Pracy (...) w K. na stanowisku tkacza w systemie pracy nakładczej.

/świadcstwo pracy – k. 8 plik II akt ZUS/

W okresie od dnia 15 lutego 1983 roku do dnia 28 maja 1987 roku wnioskodawca był zatrudniony we (...) Spółdzielni Pracy im. (...) w P. na stanowisku tkacza chałupnika na podstawie umowy o pracę nakładczą.

/świadcstwo pracy – k.11 plik II akt ZUS, umowa o pracę nakładczą – akta osobowe k.20/

Z okresu zatrudnienia we (...) Spółdzielni Pracy im. (...) w P. zachowała się dokumentacja płacowa wnioskodawcy w postaci kart wynagrodzeń za okres od dnia 1 czerwca 1983 roku do dnia 28 maja 1987 roku.

/karty wynagrodzeń w aktach osobowych k.20/

W powyższym okresie wnioskodawca osiągnął wynagrodzenie miesięczne w wysokości niższej niż połowa najniższego wynagrodzenia obowiązującego w tym okresie:

- od dnia 1 czerwca 1983 roku do dnia 30 czerwca 1983 roku,
- od dnia 1 maja 1984 roku do dnia 31 maja 1984 roku,
- od dnia 1 lipca 1984 roku do dnia 31 lipca 1984 roku,
- od dnia 1 sierpnia 1985 roku do dnia 31 sierpnia 1985 roku,
- od dnia 1 października 1985 roku do dnia 31 października 1985 roku,
- od dnia 1 czerwca 1986 roku do dnia 30 czerwca 1986 roku.

/karty wynagrodzeń w aktach osobowych k.20; wyliczenia organu rentowego – k.27-28 /

W okresie zatrudnienia we (...) Spółdzielni Pracy im. (...) w P., za który zachowała się dokumentacja płacowa wnioskodawcy, (tj. w okresie od dnia 1 czerwca 1983 roku do dnia 28 maja 1987 roku), zarobki E. P. w okresach, gdy osiągnął wynagrodzenie miesięczne w wysokości co najmniej połowy najniższego wynagrodzenia obowiązującego w tym okresie w latach 1983-1987 wynosiły:

- 1983 rok – 39.181,00 zł;
- 1984 rok - 74.135,00 zł;
- 1985 rok - 94.097,00 zł;
- 1986 rok - 137.609,00 zł;
- 1987 rok - 104.218,00 zł.

/karty wynagrodzeń, zaświadczenie o zatrudnieniu i wynagrodzeniu w aktach osobowych k.20; obliczenie wskaźnika – k.32 /

Przy przyjęciu tak ustalonych wynagrodzeń oraz wynagrodzeń za pozostałe okresy ubezpieczeniowe, które ostatecznie nie były w sprawie sporne - najkorzystniejszy wskaźnik wysokości podstawy wymiaru kapitału początkowego wnioskodawcy wynosi **43,01 %**.

Do obliczenia wskaźnika przyjęto wynagrodzenia:

- za 1983 rok – 39.181,00 zł co stanowiło 45,11 % przeciętnego wynagrodzenia;
- za 1984 rok - 74.135,00 zł co stanowiło 44,03 % przeciętnego wynagrodzenia;

- za 1985 rok - 94.097,00 zł co stanowiło 47,04 % przeciętnego wynagrodzenia;
- za 1986 rok - 137.609,00 zł co stanowiło 51,92 % przeciętnego wynagrodzenia;
- za 1987 rok - 104.218,00 zł co stanowiło 71,73 % przeciętnego wynagrodzenia;
- za 1988 rok – 353.700,00 zł co stanowiło 55,52 % przeciętnego wynagrodzenia;
- za 1990 rok – 4.615.144,00 zł co stanowiło 37,35 % przeciętnego wynagrodzenia;
- za 1991 rok – 5.286.768,00 zł co stanowiło 42,67 % przeciętnego wynagrodzenia;
- za 1992 rok – 0 zł, co stanowiło 0 % przeciętnego wynagrodzenia.

/obliczanie wskaźnika wysokości podstawy wymiaru kapitału początkowego – k.32/

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił przede wszystkim na podstawie dokumentów zgromadzonych w aktach sprawy w postaci m.in. kart wynagrodzeń za lata 1983 – 1987 z okresu zatrudnienia we (...) Spółdzielni Pracy im. (...) w P., dokumentacji zgromadzonej w aktach rentowych, niekwestionowanego przez wnioskodawcę pod względem rachunkowym hipotetycznego wyliczenia organu rentowego wskaźnika wysokości podstawy wymiaru kapitału początkowego.

Wnioskodawca na podstawie złożonej dokumentacji z zakładu pracy, w którym był zatrudniony w latach 1983-1987 wykazał w sposób niewątpliwy wysokość otrzymywanego w spornym okresie wynagrodzenia.

Sąd Okręgowy w Łodzi zważył, co następuje:

W świetle zebranego w sprawie materiału dowodowego odwołanie wnioskodawcy zasługuje na uwzględnienie.

Zgodnie z art. 173 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jednolity Dz. U. z 2016 roku, poz. 887 ze zm.) dla ubezpieczonych urodzonych po dniu 31 grudnia 1948 roku, którzy przed dniem wejścia w życie ustawy opłacali składki na ubezpieczenie społeczne lub za których składki opłacali płatnicy składek, ustala się kapitał początkowy.

Kapitał początkowy stanowi równowartość kwoty obliczonej według zasad określonych w art. 174 pomnożonej przez wyrażone w miesiącach średnie dalsze trwanie życia ustalone zgodnie z art. 26 ust. 3 dla osób w wieku 62 lat (art. 173 ust. 2).

Wartość kapitału początkowego ustala się na dzień wejścia w życie ustawy, tj. na dzień 1 stycznia 1999 roku (ust. 3).

Kapitał początkowy ustala się na zasadach określonych w art. 53, z uwzględnieniem ust. 2-12 (art. 174 ust. 1 ww. ustawy).

Jak stanowi art. 174 ust. 2 powołanej ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych przy ustalaniu kapitału początkowego przyjmuje się przebyte przed dniem wejścia w życie ustawy:

- 1) okresy składkowe, o których mowa w art. 6,
- 2) okresy nieskładkowe, o których mowa w art. 7 pkt 5,
- 3) okresy nieskładkowe, o których mowa w art. 7 pkt 1-4 i 6-12, w wymiarze nie większym niż określony w art. 5 ust. 2.

W myśl ust. 3 ww. przepisu podstawę wymiaru kapitału początkowego ustala się na zasadach określonych w art. 15, 16, 17 ust. 1 i 3 oraz art. 18, z tym że okres kolejnych 10 lat kalendarzowych ustala się przed dniem 1 stycznia 1999 roku.

Natomiast ust. 7 art. 174 stanowi, że do obliczenia kapitału początkowego przyjmuje się kwotę bazową wynoszącą 100 % przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w II kwartale kalendarzowym 1998 roku.

Ustęp 8 analizowanego przepisu stanowi zaś, że przy obliczaniu kapitału początkowego część kwoty bazowej wynoszącej 24 % tej kwoty mnoży się przez współczynnik proporcjonalny do wieku ubezpieczonego oraz okresu składkowego

i nieskładkowego osiągniętego do dnia 31 grudnia 1998 roku według określonego w ustawie wzoru. Wartość współczynnika, obliczonego na podstawie ust. 8, w zależności od płci, wieku ubezpieczonego oraz stażu ubezpieczeniowego w dniu 31 grudnia 1998 r., przedstawiona jest w tabeli, stanowiącej załącznik do ustawy (ust. 13).

Średnie trwanie życia wyrażone w miesiącach dla osoby w wieku 62 lat wynosi 209 miesięcy, co wynika z Komunikatu Prezesa Głównego Urzędu statystycznego w sprawie tablicy średniego dalszego trwania życia kobiet i mężczyzn.

Zgodnie z art. 15 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych podstawę wymiaru emerytury i renty stanowi ustalona w sposób określony w ust. 4 i 5 przeciętna podstawa wymiaru składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe lub na ubezpieczenie społeczne na podstawie przepisów prawa polskiego w okresie kolejnych 10 lat kalendarzowych, wybranych przez zainteresowanego z ostatnich 20 lat kalendarzowych poprzedzających bezpośrednio rok, w którym złożono wniosek o emeryturę lub rentę, z uwzględnieniem ust. 6 i art. 176.

Zgodnie z ust. 4 i ust. 5 art. 15 ustawy w celu ustalenia podstawy wymiaru emerytury lub renty:

- 1) oblicza się sumę kwot podstaw wymiaru składek i kwot, o których mowa w ust. 3, w okresie każdego roku z wybranych przez zainteresowanego lat kalendarzowych,
- 2) oblicza się stosunek każdej z tych sum kwot do rocznej kwoty przeciętnego wynagrodzenia, ogłoszonej za dany rok kalendarzowy, wyrażając go w procentach, z zaokrągleniem do setnych części procentu,
- 3) oblicza się średnią arytmetyczną tych procentów, która, z zastrzeżeniem ust. 5, stanowi wskaźnik wysokości podstawy wymiaru emerytury lub renty oraz

mnoży się przez ten wskaźnik kwotę bazową, o której mowa w art. 19, przy czym wskaźnik wysokości podstawy wymiaru nie może być wyższy niż 250%.

Natomiast w myśl art. 16 cytowanej ustawy przy ustalaniu kolejnych 10 lat kalendarzowych, o których mowa w art. 15 ust. 1 i 2, przyjmuje się lata kalendarzowe następujące bezpośrednio po sobie, chociażby ubezpieczony w niektórych z tych lat przez okres roku lub w okresie krótszym niż rok nie pozostawał w ubezpieczeniu.

W związku z treścią zacytowanych przepisów można stwierdzić, że kwota kapitału początkowego zależy od długości udowodnionych okresów składkowych i nieskładkowych przebytych przed 1 stycznia 1999 rokiem, podstawy wymiaru oraz współczynnika proporcjonalnego do wieku ubezpieczonego, który służy do obliczenia tzw. części socjalnej.

Przedmiotem sporu w niniejszej sprawie był sposób ustalenia przez organ rentowy wysokości kapitału początkowego wnioskodawcy. Organ rentowy nie uwzględnił bowiem w stażu sumarycznym wykonywania przez wnioskodawcę pracy chałupniczej przypadającej na okresy: od dnia 1 września 1970 roku do dnia 27 listopada 1972 roku, od dnia 1 lutego 1974 roku do dnia 28 lutego 1974 roku, od dnia 1 października 1976 roku do dnia 31 października 1976

roku, od dnia 1 listopada 1979 roku do dnia 30 listopada 1979 roku, od dnia 1 lutego 1980 roku do dnia 30 kwietnia 1980 roku, od dnia 15 lutego 1983 roku do dnia 28 maja 1987 roku, podnosząc, że w zgromadzonym materiale dowodowym brak jest danych o wysokości wynagrodzeń uzyskiwanych w ramach wykonywania wymienionej pracy, bądź informacji o uzyskiwaniu z tego tytułu co najmniej 50% najniższego wynagrodzenia obowiązującego w sferze gospodarki narodowej. Wnioskodawca ostatecznie wniósł o uwzględnienie okresów pracy chałupniczej we (...) Spółdzielni Pracy im. (...) w P., w których osiągnął wynagrodzenie miesięczne w wysokości co najmniej połowy najniższego wynagrodzenia obowiązującego w tamtym okresie.

W rozpoznawanej sprawie kwestię sporną stanowiła zatem możliwość uwzględnienia przy ustalaniu kapitału początkowego dla wnioskodawcy jako okresu składkowego powyżej wskazanego okresu zatrudnienia na podstawie umowy o pracę nakładczą.

Na wstępie należy zauważyć, iż zgodnie z utrwalonym w tym zakresie poglądem doktryny prawa pracy, praca nakładcza polega na zarobkowym wykonywaniu przez osobę fizyczną na zlecenie i rachunek pracodawcy czynności - w szczególności - w zakresie: wytwarzania przedmiotów z materiałów powierzonych, naprawiania, wykańczania i konserwacji przedmiotów oraz świadczenia innych usług. Charakter prawny umowy o pracę nakładczą jest sporny, ale tylko w zakresie możliwości jej zakwalifikowania na podstawie różnych instytucji prawa cywilnego, w tym zwłaszcza umowy o dzieło czy umowy o świadczenie usług. W ramach umowy o pracę nakładczą wykonawca zobowiązuje się wobec nakładcy do osiągnięcia określonych rezultatów, przy czym strony nie określają wyraźnie przedmiotu umowy, zostaje on określony przez nakładcę dopiero w momencie udzielenia indywidualnego zlecenia. Wykonujący pracę nakładczą może w zasadzie pracować w dowolnym miejscu i czasie, zaś ryzyko związane ze świadczeniem pracy nakładczej ponosi - inaczej niż w stosunku pracy - osoba, która podjęła się tej pracy. Prawo do wynagrodzenia za pracę nakładczą oraz jego wysokość uzależnione są od konkretnego rezultatu pracy. Mimo wielu różnic, praca nakładcza wykazuje również szereg podobieństw do pracy świadczonej w prawnym stosunku pracy. Z tej też przyczyny ustawodawca przyznał osobom wykonującym ten rodzaj pracy szereg uprawnień pracowniczych w celu upodobnienia sytuacji prawnej tych osób do sytuacji prawnej pracowników zarówno w sferze prawa materialnego, jak i procesowego. Całokształt uprawnień osób wykonujących pracę nakładczą reguluje wydane na podstawie delegacji zawartej w art. 303 k.p. rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 31 grudnia 1975 r. w sprawie uprawnień pracowniczych osób wykonujących pracę nakładczą (Dz. U. z 1976 r. Nr 3, poz. 19 ze zm.). W szczególności podkreślić należy, że § 3 tego rozporządzenia stanowi, iż w umowie o pracę nakładczą strony określają minimalną miesięczną ilość pracy, której wykonanie należy do obowiązków wykonawcy. Minimalna ilość pracy powinna być tak ustalona, aby jej wykonanie zapewniało uzyskanie, co najmniej 50% najniższego wynagrodzenia określonego przez Ministra Pracy i Polityki Socjalnej na podstawie art. 77 4 pkt 1 kodeksu pracy, zwanego dalej „najniższym wynagrodzeniem”. Przepis ten stanowi warunek konieczny (konstrukcyjny) umowy o pracę nakładczą, odróżniający ją w sposób zdecydowany od pozostałych umów cywilnoprawnych - właśnie z uwagi na cel ustawodawcy upodobnienia sytuacji prawnej wykonawców do sytuacji prawnej pracowników. Z powyższym przepisem koresponduje § 32 ust. 2 w/w rozporządzenia, który w brzmieniu obowiązującym w spornym okresie, stanowił, iż do okresu zatrudnienia w ramach stosunku pracy w zakresie uprawnień wynikających z tego stosunku wlicza się okres pracy nakładczej, w którym wykonawca uzyskiwał wynagrodzenie w wysokości co najmniej 50% wynagrodzenia uznanego w tym okresie za najniższe dla pracowników gospodarki społecznej. Wykładnia funkcjonalna i systemowa przepisów prawa pracy i prawa ubezpieczeń społecznych prowadzi zatem do wniosku o doniosłości prawnej tylko takiej umowy o pracę nakładczą, w której strony uzgodniły i faktycznie realizowały rozmiar wykonanej pracy nakładczej w ilości gwarantującej wynagrodzenie w wysokości co najmniej połowy minimalnego wynagrodzenia za pracę (por. wyroki Sądu Najwyższego z dnia

9 stycznia 2008 r.: III UK 73/07, LEX nr 356045; III UK 74/07, LEX nr 376437; III UK 75/07, OSNP 2009 nr 3-4, poz. 53, LEX nr 478549; III UK 76/07, LEX nr 465905 oraz III UK 77/07, LEX nr 465895, a także wyrok SN z dnia 13 października 2010 r., II UK 105/10, LEX nr 687035).

Odnosząc się zaś wprost do możliwości zaliczenia okresu wykonywania pracy nakładczej do stażu ubezpieczeniowego jako okresu składkowego podkreślić należy, iż zgodnie z treścią art. 6 ust. 2 pkt 11 w/w ustawy o emeryturach i

rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych - za okresy składkowe uważa się również przypadające przed dniem 15 listopada 1991 r. okresy wykonywania na obszarze Państwa Polskiego pracy nakładczej: objętej obowiązkiem ubezpieczenia społecznego, za które opłacono składkę na to ubezpieczenie lub w których występowało zwolnienie od opłacania składki (lit. a); zaś przed dniem objęcia obowiązkiem ubezpieczenia z tego tytułu, jeżeli w tych okresach osoba wykonująca taką pracę uzyskiwała wynagrodzenie w wysokości co najmniej połowy obowiązującego najniższego wynagrodzenia, określonego na podstawie przepisów Kodeksu pracy (lit. b).

Jednocześnie, na gruncie powyższych regulacji ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, w związku z treścią w/w unormowań rozporządzenia Rady Ministrów z 1975 r. w sprawie uprawnień pracowniczych osób wykonujących pracę nakładczą, jakichkolwiek wątpliwości nie mogło budzić przyjęcie, iż zarówno w okresie przed dniem objęcia osób wykonujących pracę nakładczą obowiązkiem ubezpieczenia, jak i po tym dniu, a zatem z dniem wejścia w życie przedmiotowego rozporządzenia Rady Ministrów z 1975 r., sam fakt zawarcia umowy o pracę nakładczą i wykonania takiej pracy w ściśle oznaczonym czasie, nie mógł stanowić podstawy do zaliczenia wykonywania tejże pracy nakładczej do okresu składkowego w rozumieniu art. 6 ust. 2 pkt 11 ustawy o emeryturach i rentach z FUS bez udokumentowania, że wykonawca otrzymał wynagrodzenie wynoszące co najmniej 50% najniższego wynagrodzenia, obowiązującego w tym okresie (zob. wyrok Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 4 czerwca 2008 r., III AUa 476/08, OSA 2009/6/69-75). Innymi słowy - do uznania okresu pracy nakładczej za okres składkowy konieczne jest bowiem ustalenie, że wykonawca osiągał wynagrodzenie w wysokości odpowiadającej co najmniej połowie obowiązującego wówczas najniższego wynagrodzenia (zob. wyrok Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 9 stycznia 2007 r., III AUa 1080/06, OSA 2008/10/33, a także wyrok Sądu Najwyższego z dnia 29 maja 2006 r., I UK 327/05).

Zgodnie z § 21 ust. 1 Rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 11 października 2011 roku w sprawie postępowania o świadczenia emerytalno-rentowe i (Dz. U. Nr 237 poz. 1412) środkiem dowodowym stwierdzającym wysokość wynagrodzenia, dochodu, przychodu oraz uposażenia przyjmowanego do ustalenia podstawy wymiaru emerytury lub renty są zaświadczenia pracodawcy lub innego płatnika składek, legitymacja ubezpieczeniowa lub inny dokument, na podstawie którego można ustalić wysokość wynagrodzenia, dochodu, przychodu lub uposażenia.

Wskazana tu regulacja, wyrażona także w poprzednio obowiązującym Rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie postępowania o świadczenia emerytalno - rentowe i zasad wypłaty tych świadczeń (Dz. U. Nr 10 poz. 49 ze zm.) wyznacza kierunek postępowania dowodowego, nie oznacza to jednak, aby wysokość uzyskiwanego uposażenia nie mogła być wskazana i w inny sposób, tak przy pomocy pisemnych środków dowodowych pochodzących od pracodawcy, czy też nawet dowodów pośrednich, nie wyłączając zeznań świadków - aczkolwiek wskazujących wprost na wysokość wynagrodzenia danego zainteresowanego (tak m.in. Sąd Najwyższy w wyroku z 25.07.1997 r. - II UKN 186/97, OSNAP 1998/11/324 a także Sąd Apelacyjny w Warszawie wyrok z dnia 4.03.1997 r. - III AUa 105/97, Apel. W-wa 1997/2/7, Sąd Apelacyjny w Rzeszowie z dnia 27.06.1995 - III Aur 177/95, OSA 1996/10/32, czy Sąd Apelacyjny w Białymstoku III Aur 294/93, PS - wkład. 1994/3/6).

Należy podkreślić, iż Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych nie jest związany ograniczeniami dowodowymi określonymi dla dowodzenia przed organami rentowymi, co wynika z treści art. 473 k.p.c. i sprawia, że każdy fakt może być dowodzony wszelkimi środkami, które Sąd uzna za pożądane i ich dopuszczenie za celowe.

Dlatego, w niniejszej sprawie Sąd przeprowadził postępowanie dowodowe obejmujące analizę dostępnej dokumentacji związanej z okresami zatrudnienia wnioskodawcy, co dało Sądowi podstawę do oceny prawidłowości zaskarżonej decyzji w świetle zarzutów ubezpieczonego.

Wysokości wynagrodzenia lub danego składnika wynagrodzenia nie można ustalać w sposób przybliżony, ale pewny, na podstawie konkretnego dokumentu bądź jego kopii, który zachował się w dokumentacji osobowej ubezpieczonego. Chodzi tutaj o umowy pracę czy angaże, w których zawarte są dane dotyczące wynagrodzenia. W takim wypadku uwzględnić można składniki wynagrodzenia, które są pewne, wypłacane były w

danym okresie, stałe i w określonej wysokości (por. wyrok Sądu Apelacyjnego we Wrocławiu z dnia 18 stycznia 2012 r., III AUa 1555/11, LEX nr 1113058).

W ocenie Sądu, w świetle zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego oprócz niespornych kwot wynagrodzenia wnioskodawcy należy uwzględnić, w odniesieniu do niebudzącego żadnych wątpliwości zatrudnienia wnioskodawcy na cały etat w spornym okresie, kwoty wynagrodzenia, które osiągnął miesięcznie w wysokości co najmniej połowy najniższego wynagrodzenia obowiązującego w tamtym okresie.

Mając na uwadze wszechstronne zbadanie sprawy, Sąd zobowiązał organ rentowy do obliczenia wskaźnika wysokości podstawy wymiaru kapitału początkowego wnioskodawcy, przy przyjęciu jego zarobków z tytułu zatrudnienia we (...) Spółdzielni Pracy im. (...) w P. w okresie od dnia 15 lutego 1983 roku do dnia 28 maja 1987 roku.

Organ rentowy dokonał stosownego hipotetycznego wyliczenia wysokości wskaźnika podstawy wymiaru kapitału początkowego E. P., przy uwzględnieniu wynagrodzeń wynikających ze złożonej dokumentacji płacowej (karty wynagrodzeń). Organ rentowy uwzględnił zarobki wnioskodawcy w okresach, gdy osiągnął on wynagrodzenie miesięczne w wysokości co najmniej połowy najniższego wynagrodzenia obowiązującego w tym okresie. Nie uwzględniono do wyliczeń okresu od dnia 15 lutego 1983 roku do dnia

31 maja 1983 roku, gdyż brak jest informacji o wysokości osiągniętego w tym okresie wynagrodzenia wnioskodawcy (karty wynagrodzeń obejmują okres od dnia 1 czerwca 1983 roku do dnia 28 maja 1987 roku) oraz okresów od dnia 1 czerwca 1983 roku do dnia

30 czerwca 1983 roku, od dnia 1 maja 1984 roku do dnia 31 maja 1984 roku, od dnia 1 lipca 1984 roku do dnia 31 lipca 1984 roku, od dnia 1 sierpnia 1985 roku do dnia 31 sierpnia 1985 roku, od dnia 1 października 1985 roku do dnia 31 października 1985 roku, od dnia 1 czerwca 1986 roku do dnia 30 czerwca 1986 roku, gdyż w tym czasie wnioskodawca nie osiągnął miesięcznego wynagrodzenia w wysokości co najmniej połowy najniższego wynagrodzenia obowiązującego w tym okresie.

Tak wyliczony wskaźnik wysokości podstawy wymiaru kapitału początkowego wyniósł 43,01 % i jest korzystniejszy od dotychczasowego (32,62 %). Wnioskodawca nie kwestionował tego wyliczenia.

Wobec powyższego, Sąd Okręgowy na podstawie art. 477¹⁴ § 2 k.p.c., orzekł jak sentencji.

ZARZĄDZENIE

odpis wyroku wraz z uzasadnieniem doręczyć pełnomocnikowi organu rentowego, wypożyczając akta rentowe

08.05.2017r.